

X "Xudafərin harayından qalan mən!.."

XUDAFƏRİN

Qəzet 1932-ci ildən çıxır № 3-4 (6779-6780) 21 mart 2017-ci il Cəbrayıl RİH-nin orqanı

NOVRUZ BAYRAMINIZ MÜBARƏK!

Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrik

Əziz həmvətənlər!

Sizi Novruz bayramı münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, hər birinizə can sağlığı və xoş əhval-ruhiyyə arzulayıram.

Novruz bayramı ulu babalarımızın zəngin mənəvi aləmini dolğun təcəssüm etdirir. Ən qədim təsəvvürləri qoruyub saxlamış bu bayram təbiətlə insanın sarsılmaz vəhdətinə dərin ehtiramın ifadəsidir. Odlar diyarına onun hər gəlişi min illərin ənənəsinə uyğun, rəngarəng mərasimlər və el şənlikləri ilə müşayiət olunmuşdur. Milli özünüdərkən təşəkkülündə müstəsna mövqeyə malik Novruz ənənələri çoxəsrlik tarixi keçmişinə daim ehtiramla yanaşan xalqımızın dünya mədəniyyətinə misilsiz töhfələrindəndir. Həmin ənənələrin müqəddəs ərməğan kimi həmişə uca tutulması və layiqincə yaşadılaraq gələcək nəsillərə çatdırılması hər bir azərbaycanlının vətəndaşlıq borcudur.

Bahar bayramı dövlət müstəqilliyimizin nailiyyəti olaraq rəsmi statuslu əsl ümumxalq bayramı səviyyəsində ölkəmizin bütün guşələrində qeyd edilir. Qloballaşma dalğasının geniş vüsət aldığı və dünyanı sürətli dəyişikliklərə məruz qoyduğu bir vaxtda o, tükənməz mənəvi gücü sayəsində dini-mənəvi dəyərlərimizə, tarixi-mədəni irsimizə bağlılığımızın tənənəsinə çevrilmişdir. Yaz bayramı yeniləşdirici ruhu və ilq nəfəsiylə insanlar arasında səmimi münasibətlərə yol açır, dostluq, mərhəmət və bərabərlik duyğularını gücləndirir, cəmiyyətin inkişafının ahəngdarlığını təmin edir. Onda gələcəyə inam aşılamaq və könüllərdə ülvi duyğular oyandırır və xeyirxahlığa sövq etmək qüdrəti vardır. Ən yüksək dəyərləri özündə topladığı üçün də belə bir mənəviyyət xəzinəsi bəşəriyyətin mədəni irs nümunələri siyahısında yer almışdır.

Mən torpaqlarımızın müdafiəsində mətinliklə dayanan Azərbaycan əsgərinə bayram təbriklərimi yetirirəm. Vətənimizin ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda şəhid olmuş qəhrəman övladların unudulmaz xatirəsini bir daha ehtiramla yad edərək onlara Allahdan rəhmət, yaxınlarına səbir diləyirəm.

Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin rəmzi Novruz bayramını xaricdə yaşayan soydaşlarımızın milli məfkurə işığında bizimlə birgə qeyd etmələri onlarda yurdumza bağlılıq hisslərini gücləndirir.

Arzu edirəm ki, öz gəlişiyə bu gözəl bayram hər evə, hər ocağa bol ruzi-bərəkət gətirsin və hamınıza yeni sevinclər bəxş eləsin.

Xalqımızın əziz Novruz bayramı mübarək olsun!

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 17 mart 2017-ci il.

Cəbrayılıların Novruz şənliyi

Martın 17-də Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə Biləsuvar rayonu 4 saylı qəsəbə ərazisində Novruz bayramı ilə əlaqədar ümumrayon tədbiri keçirilmişdir.

Bayram tədbirini giriş sözü ilə rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov açdı. Novruz bayramı münasibəti ilə xalqımızı, həmçinin bütün Cəbrayıl camaatını səmimi qəlbədən təbrik etdi. Novruz bayramının evlərə xoş ovqat, hər ocağa bol sevinc, ruzi-bərəkət gətirməsini dilədi.

Kamal müəllim növbəti Novruzumuzun işğal altında olan doğma Cəbrayılımda qeyd olunmasını arzuladı.

Rayon məktəblilərinin rəsm əsərləridən və Cəbrayıl xalçalarından ibarət sərgiyə baxış keçirildi. Qədim Novruz ənənəsi olan qovurğa

qovrulması, sac üzərində yuxa bişirilməsi və yumurta boyanmasına tamaşa edildi.

Sədaqət Ağayev apardığı bayram tədbirinin bədi hissəsi də olduqca maraqlı keçdi. Kosa və keçəlin şən, məzəli çıxışları, həmçinin rayonumuzun

tanınmış müğənniləri Sədaqət Ağayev, Elman Məmmədov, Zəminə Hüseynova, Vüsal Zamanov, Xankişi Xankişiyev və başqalarının bir-birindən gözəl ifaları tədbir iştirakçılarında gözəl əhval-ruhiyyə yaratdı.

Bayram mərasimində rayonumuzun idman məktəbinin karateçiləri maraqlı idman nömrələri nümayiş etdirdilər.

"XUDAFƏRİN"

BİR ƏLİNDƏ QILI

Türkiyəli jurnalistlər Cocuq Mərçanlıda

Milli Məclisin deputatı, Beynəlxalq Avraşiya Araşdırmaları İnstitutu İctimai Birliyinin rəhbəri Qənirə Paşayevanın dəvəti ilə Azərbaycanda olan Türkiyənin bir qrup tanınmış media qurumunun və jurnalist təşkilatlarının rəhbərləri martın 19-da Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad olunan Cocuq Mərçanlı kəndinə səfər etdilər.

Antalya Jurnalistlər Cəmiyyətinin, Akdəniz Jurnalistlər Federasiyasının (AJF) sədri və Türkiyə Jurnalistlər Konfederasiyası baş direktorunun müavini Mövlud Yenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin ölkəmizə səfəri "Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətləri: jurnalistlərin gözü və sözü ilə" layihəsi çərçivəsində təşkil olunub.

Dövlət Komitəsinin sədr müavini Fuad Hüseynov, Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov, deputatlar Qənirə Paşayeva və Astan Şahverdiyev Cocuq Mərçanlı kəndinə gələn nümayəndə heyətinə ermənilərin işğal olunmuş torpaqlarımızda törətdikləri vəhşiliklər, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Cocuq Mərçanlı kəndinin bərpası ilə bağlı Sərəncamına əsasən, ərazidə aparılan minatəmizləmə əməliyyatları və tikinti işləri barədə məlumat veriblər. Bildirilib ki, işğalçı Ermənistan ordusu tərəfindən tamamilə dağıdılan Cocuq

Mərçanlıda birinci mərhələdə 50 fərdi yaşayış evinin, məktəb binasının və müvafiq infrastrukturun tikintisi həyata keçiriləcək. Növbəti mərhələdə isə 150 evin və digər infrastrukturun tikintisi və bərpası nəzərdə tutulur.

Sonra nümayəndə heyəti 24 ildir Cocuq Mərçanlıda atəş altında yaşayan Oqtay Həziyevin evinə baş çəkiblər.

Ailə üzvləri ilə söhbət zamanı 80 yaşlı Minarə Hakiyeva bildirib ki, onlar doğma yurdlarını bir an da olsun tərk etməyiblər.

Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov qeyd edib ki, Oqtay Həziyevin ailəsi xalqımızın öz doğma torpağına necə bağlı olduğunu bütün dünyaya göstərib.

Kənddə aparılan tikinti-quruculuq işlərini müşahidə edən türkiyəli qonaqlar münasibətinin sülh yolu ilə həllinə ümid bəslədiklərini bildirdilər.

Hesabat yığıncağı keçirilmişdir

Fevralın 28-də Biləsuvar rayonu ərazisindəki 4 sayılı qəsəbə klubunda Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal İltifat oğlu Həsənovun 2016-cı ilin yekunu və 2017-ci ildə qarşıda duran vəzifələrə dair hesabat yığıncağı keçirilmişdir.

Yığıncaqdan öncə 3 sayılı qəsəbə ərazisindəki parkda Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül-çiçək dəstələri qoyulub, xatirəsi anılmışdır.

Prezident Aparatının məsul işçisi Ağəli Əhmədov, Milli Məclis üzvü Astan Şahverdiyev, rayonun rəsmi şəxsləri və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən yığıncağı RIH-nin başçısı cənab Kamal Həsənov açdı, əvvəlcə torpaqlarımızın bütövlüyü yolunda qurban gedən şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı ötən ildə rayonda görülmüş işlərin yekunu və cari

ayrıda biləcək Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, eləcə də Seysulan məntəqəsi düşməndən azad edildi. Bununla da Azərbaycan Ordusu xalqımızın ruhunda böyük bir canlanma yaratdı, işğal altında olan torpaqlarımızın düşməndən azad olunacağına olan inamı daha da artırdı. Həmçinin bu tarixi zəfər soydaşlarımızın öz doğma torpaqlarına qayıdışı üçün bir stimül verdi.

Apriy döyüşündə Cəbrayıl rayonundan hərbi xidmətdə olan Qəhrəmanov Ruhin Əşrəf oğlu və İbrahimov Azər Mahmud oğlu şəhid olmuş, Qəhrəmanov Qəhrəman Əşrəf oğlu və Əliyev Elgün Ədalət oğlu yaralanmışlar. Döyüşlərdə göstərdikləri şücaətə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 aprel 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə

ölmüşdən sonra Ruhin Qəhrəmanov "İgidliyə görə" medalı, Mahmud İbrahimov "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" 3-cü dərəcəli medalı, Şəhid Ruhinin qar-daşı - müddətdən artıq hərbi xidmətdə olan Qəhrəman Qəhrəmanov "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilmişlər.

Kamal müəllim bu döyüşlərdən sonra Cocuq Mərcanlı kəndinin ordumuzun nəzarəti altına keçməsinə də ixtiara duyğusu ilə dilə gətirib, dedi:

- Hörmətli Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin "işğaldan azad edilmiş Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası ilə bağlı tədbirlər haqqında" 24 yanvar 2017-ci il tarixli Sərəncamı Qarabağa qaydışın başlanğıcını qoydu. Bu qərar nəinki biz Cəbrayılılarda, bütün Azərbaycan xalqında böyük ruh yüksəkliyi yaratdı.

Məruzəçi ölkə başçısının məcburi köçkünlərə dair məlum Fərmanına da xüsusi diqqət çəkdi:

-Cənab Prezidentin "Məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin müəyyən edilməsi haqqında" köçkünlərimizin sosial müdafiəsinə istiqamətlənmiş Fərmanı bu təbəqədən olan insanlara Dövlət başçısı tərəfindən göstərilən diqqət və qayğı-

nın davamı oldu. Məhz Fərmana əsasən bu ilin yanvar ayından etibarən kommunal xidmətlərin dəyəri və digər xidmətlər daxil olmaqla müəyyən edilmiş müavinət məcburi köçkünlərin şəxsi hesablarına ödənilir. Bununla köçkünlər kommunal məsrəflərə qənaət etməklə, verilən aylıq müavinətlərin bir hissəsini digər zəruri ehtiyaclarına sərf etmək imkanı qazanmışlar.

Daha sonra Kamal Həsənov ötən il rayonumuz üçün əldə olunan uğurların statistik göstəricilərinə diqqəti yönəltdi və bundan sonra da daha əzmlə çalışaraq rayon əhalisinin sosial-maddi rifah halının yaxşılaşdırılması istiqamətində uğurlara nail olunacağına yığıncaq iştirakçılarını əmin etdi. Ölkə prez-

dentinin apardığı daxili və xarici siyasətə tərəfdar olmaqla rayon əhalisinin bir daha onun ətrafında sıx birləşəcəyini əminliklə vurğuladı.

Məruzə ətrafında rayon kənd təsərrüfatı idarəsinin rəis müavini Əziz Əzizov, Böyük Mərcanlı kənd tam orta məktəbinin direktoru Fəxrəddin Rəhimov, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu rayon şöbəsinin müdiri Akif Məmişov, mərkəzi rayon xəstəxanasının baş həkimi Hüseyin Əhmədov və başqaları çıxışlar edərək rayon İcra Hakimiyyəti başçısının illik hesabatını kafi qiymətləndirdilər.

Daha sonra Əli Hübətəliyev, Kamalxan Rüstəmov, Şəhid anası Səkinə Quliyeva, Əməkdar müəllim Rəhim Rəhimov, Əhməd Məmmədov, Cocuq Mərcanlı kənd sakini Atakişi Atakişiyev və başqaları yerlərdən çıxışlar alaraq təklif və fikirlər səsləndirdilər, qəsəbələrə qaz çəkilişi üçün ölkə rəhbərinin ünvanına minnətdarlıq duyğularını dilə gətirdilər və Rayon İcra Hakimiyyətinin ötən ildəki fəaliyyətinə yüksək qiymət verdilər.

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı K.Həsənov çıxışlara yekun vuraraq, sonda rayonun Cocuq Mərcanlı kəndinin hazırda yeganə sakini olan və öz atasına yurduunu heç vaxt tərk etməyən Oqtay Həziyev iştirakçıların alqış sədaları altında Fəxri Fərmanla mükafatlandırıldı.

Prezident Aparatının məsul işçisi Ağəli Əhmədov, MM üzvü Astan Şahverdiyev çıxışlar edərək yığıncaqda səsləndirilən fikirlərə və təkliflərə münasibətlərini bildirdilər.

Axırda hesabat yığıncağının iştirakçıları adından ölkə prezidenti İlham Əliyev cənablarına Müraciət qəbul olundu.

Şakir Əlifəoğlu

Məcburi köçkünlərə dövlət qayğısı

(Cəbrayıl məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı qəsəbələrə təbii qazın verilməsi münasibətilə keçirilən tədbirdən qeydlər)

Biləsuvar rayonu ərazisində salınmış məcburi köçkün qəsəbələrində "mavi yanacaq"ın verilməsi qaçqın və məcburi köçkünlərə dövlət qayğısının təntənəsinə çevrildi. 4 sayılı qəsəbə klubu önündə bu münasibətə tədbir keçirildi. Tədbirdə Baş nazirin müavini, Qaçqınlar və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov, SOCAR-in prezidenti Rövşən Əbdullayev, Nazirlər Kabineti Aparatının qaçqınların, məcburi köçkünlərin və miqrasiya problemləri üzrə şöbəsinin müdiri Qurban Sadiqov, "Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin baş direktoru Əkbər Hacıyev, Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak etdirdilər.

Tədbiri giriş sözü ilə Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı cənab Kamal Həsənov açdı. O, qeyd etdi ki,

məcburi köçkünlər daimi dövlət qayğısı ilə əhatə olunub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab İlham Əliyevin ötən il dekabrın sonunda verdiyi tapşırığa əsasən qəsəbələrə qaz çəkilişi qısa müddətdə başa çatdırılıb. Ümumilikdə 4456 abonentin bu qəsəbələrə qazlaşdırılması üçün birlillik sistemi əsasında 200 min 555 metr uzunluğunda müxtəlif diametrlilikli polietilen və metal borularla daşıyıcı və məhəllədaxili qaz xətləri çəkilib. Abonentlərin hər biri üçün ayrıca sayğac və fərdi tənzimləyici quraşdırılıb.

Baş nazirin müavini, Qaçqınlar və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov Prezident İlham Əliyevin salamlarını Cəbrayıldan olan məcburi köçkünlərə çatdırdı. Ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizdə qaçqın və məcburi köçkünlərin problemlərini daim diqqət mərkəzində saxladığını, məhz onun fərman və sərəncamları ilə Biləsuvar rayonu ərazisindəki çadır düşərgələrinin ləğv edilərək orada məskunlaşmış məcburi köçkünlərin yeni salınmış qəsəbələrə köçürüldüklərini diqqətə çatdıran Əli Həsənov Ümummilli Liderin 1998-ci ildə Biləsuvar rayonu ərazisindəki çadır düşərgələrinə səfəri, həmçinin 1999-cu ildə Biləsuvar rayonu ərazisində 4 məcburi köçkün gəncin toy mərasimində iştirak etməsini minnətdarlıqla xatırladı.

Əli Həsənov bildirdi ki, Ulu Öndərin siyasətini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev də qaçqın və məcburi köçkünlərə xüsusi diqqət və qayğı ilə yanaşır. "Dövlətimizin başçısı 2003-cü il oktyabrın 1-də prezident seçkiləri öncəsi ilk görüşünə məhz elə bu ərazidə Cəbrayıldan olan məcburi köçkünlərlə keçirdi. O zaman Prezident İlham Əliyev çıxışında bildirdi ki, gün gələcək Cəbrayıl rayonu işğaldan azad ediləcək və biz sizinlə inşallah, Cəbrayıldə görüşəcəyik. Artıq o günlər yaxınlaşır və biz sizinlə Prezident İlham Əliyevi işğaldan azad edilmiş torpaqlarda qarşılayacağıq", - deyərək Dövlət Komitəsinin sədri vurğuladı.

Baş nazirin müavini dedi: "Qaçqın və məcburi köçkünlərə diqqət və qayğı bu gün də dövlətimizin diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da martın 9-da ilk müşavirəni bu problemə həsr edərək qaçqın və məcburi köçkün probleminin ölkə-

nin əsas problemi olduğunu bildirdi". Cənab Əli Həsənov çıxışına davam edərək əmin etdi ki, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə son qoyulacaq və biz sizinlə o torpaqlara qayıdacağıq. Prezident İlham Əliyevin "İşğaldan azad edilmiş Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası ilə bağlı tədbirlər haqqında" bu il yanvarın 24-də imzaladığı Sərəncamı bu deməyə əsas verir.

Baş Nazirin müavini, cənab Əli Həsənov onu da vurğuladı ki, 1994-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə ordumuzun həyata keçirdiyi uğurlu Horadiz əməliyyatı zamanı düşməndən azad olunan Cocuq Mərcanlı kəndində 23 ildir yaşayan Həziyevlər ailəsi dünyaya Azərbaycan-

lının torpağa, doğma ələ, yurda, vətəne bağlılığına bir nümunədir. Dövlət Komitəsinin sədri, həmçinin diqqətə çatdırdı ki, Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət nəticəsində Ermənistanın faşist, cinayət-

kar prezidenti artıq diz çöküb və bütün dünyada təkəlməmiş vəziyyətə düşüb. Hətta havadarları da onun uzaqlaşdı.

Baş nazirin müavini Biləsuvar rayonu ərazisindəki məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı qəsəbələrə Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə qısa zamanda qazlaşdırılmasında əməyi olan hər kəsə dərin təşəkkürünü bildirdi.

Tədbirdə iştirak edən SOCAR-ın prezidenti Rövşən Əbdullayev əlamətdar hadisə münasibətilə məcburi köçkünləri təbrik etdi, son illər ölkənin hər yerində qaz təchizatı sisteminin yenidən qurulması, kənd və qəsəbələrin qazlaşdırılması istiqamətində görülən məqsədyönlü tədbirlərdən danışıdı. Qeyd etdi ki, təbii qaz almayan yaşayış məntəqələrinin sürətli templərlə "mavi yanacaq"la təmin olunması xalqımızın rifah halının daha da yaxşılaşmasına xidmət edir. Prezident İlham Əliyevin ölkənin qazlaşdırılması programının icrasını daim diqqət mərkəzində saxladığını bildirən SOCAR-ın prezidenti bu sahədə həyata keçirilən işlərin bundan sonra da davam etdiriləcəyini vurğuladı.

Cəbrayıl rayonundan olan məcburi köçkünlər Səkinə Quliyeva və Hidayət Səfəri çıxış edərək, onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə dövlətimizin başçısına minnətdarlıqlarını bildirdilər. Qeyd etdilər ki, qəsəbələrə "mavi yanacaq"ın bu günlərdə-Novruz bayramı ərəfəsində verilməsi onlara ən gözəl bayram hədiyyəsidir.

Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı, cənab Kamal Həsənov tədbiri yekunlaşdıraraq bir daha məcburi köçkünlərə göstərilən diqqət və qayğıya görə Cəbrayılılar adından dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi.

Sonra qəsəbələrə təbii qazın verilməsini bildirən rəsmi məşəl alovlandırıldı, yaxınlıqdakı evlərdən birində - qəsəbə sakini Yaqub Ələsgərovun evinə təbii qazın verilməsi mərasimində qonaqlar və məsul şəxslər iştirak etdilər.

HİDAYƏT SƏFƏRLİ,
"Xudafərin" qəzeti
baş redaktorunun müavini

Şakir Albalyev

2017-ci il - "İslam Həmrəyliyi ili"dir

Novruz bayramı tolerantlıq örnəyi kimi

Əvvəli səh. 3-də

Novruzun Yunus peyğəmbərin balığın qarından çıxdığı gün kimi, yaxud Nuh peyğəmbərin gəmisinin quruya çıxıb qayaya toxunduğu gün kimi və s. hesab edilməsi düşüncəsi də Novruzun bir mərasim - bayram hadisəsi olmaqla tolerantlıq səciyyəsi daşdığına göstəricisidir. Belə ki, Yunus peyğəmbər, eləcə də bütün digər peyğəmbərlər də hamısı bütün dinlər tərəfindən birmənalı şəkildə müqəddəs sayılır. Bu isə özlüyündə həm də o mənaya gəlir ki, peyğəmbərlər hər bir din daşıyıcısı tərəfindən qəbul olduğu kimi, Novruz bayramı da mərasimi akt olmaqla dini tolerantlıq baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bu, həmçinin onunla izah olunmalıdır ki, hər bir peyğəmbər Allah elçisi olmaqla, öz üzərində bəşəri əhəmiyyətli bir missiya daşımaq üçün fəaliyyət göstərir, bu mənada peyğəmbərlərin həyatı bütün dünya insanları və bütün din mənsubları üçün bir əvəzolunmaz insanlıq örnəyidir. Əgər Yunus peyğəmbərin balığın qarından çıxması bir peyğəmbərin nicatı, dünyaya gəlişini və insanlara özü ilə bir sevinc gətirəcəyini səciyələndirirsə, demək, həmin gün hesab olunan Novruz bayramı da dini baxımdan böyük məhəbbət və ehtiramın mücəssəməsi hesab olunur ki, bu da öz növbəsində insanlara dini tolerantlıq hissi nümayiş etdirməyə əsaslı stimül verir. Yeni Novruz bayramının tolerantlıq örnəyi kimi qarşılanmasının özündə dini-mifoloji-fəlsəfi amillər dayanır.

Nuh peyğəmbərin gəmisinin dəryadan xilas olub quruya çıxdığı günə bağlanması düşüncəsi də Novruz bayramının xilasedici bir gün kimi insanlar arasında bayram edilməsi anlamına gəlir. Başqa sözlə, yeni gün anlamı verən Novruz bayramının mahiyyəti bəşəriyyətə, insanlığa xidmət məqamı ilə üst-üstə düşür. Özgə cür ifadə eləsək, Novruzun dünya xalqları və dünya dinlərinin arasında böyük sevgi ilə qarşılanmasının əsas səbəbləri bir tərəfdən dini məzmunu oturdulub hansısa bir peyğəmbərin, yaxud dini hadisənin adı ilə izah olunmasındadır, digər tərəfdən də Novruzun mahiyyətinin insanlara xilaskarlıq, firavan yaşayış bəxş etmək kimi mühüm funksiya daşmasında axtarılmalıdır. Çünki sadəcə dini baxımdan Nuh peyğəmbərlə əlaqələndirilməsinə görə yox, bu bayram həm də insanların Dünya tufanından xilas olduğu günə əlaqələndirilməsinə görə müqəddəs sayılır. Eləcə də dini nöqtəyi-nəzərdən Adəm peyğəmbərin xəlx olduğu bir

stianlar tərəfindən qeyd edilməsi" kimi hallar eyni ilə bizim Novruz bayramına da müncər edilə bilər. Dünyəvi bayram kimi meydana çıxmış, əski xalq mərasimlərimizin əks-sədasi kimi dünyaya yayılmış Novruz bayramı müxtəlif dini görüşlərlə də çarpazlaşmış və sülhün, multikultural dəyərlərin və dini tolerantlığın bariz örnəyinə çevrilmişdir.

Novruz bayramının "Yaran suvar" (Bahar bayramı) adı ilə ləzgilər tərəfindən də qeyd edilməsindən danışan mərhum ləzgi yazarı Əfruz xanım Rəhimova "Ləzgilərin bahar bayramı" adlı yazısında göstərir ki, "Bahar bayramı ləzgicə "Yaran suvar" adlanır. "Yar" - bahar, "suvar" isə bayram deməkdir.

(38), xüsusi buraxılış. Bakı, 2015, s. 31-32).

Burada bir-iki incə məqamın üstündə dayanmaq istəyirəm. Birincisi, burada Novruz bayramı adı ilə təqdim olunan "Yaran suvar" - Bahar bayramı adındakı "yar" - bahar ifadəsinin həm də qədimdə ləzgilərdə münbitlik tanrısı olması dolayısı ilə də olsa, bayramın dini görüşlərlə bağlanılmasına işarə edir. Bu da, yuxarıda da qeyd olunduğu kimi, əski mərasimlə dini adətlərin birləşməsinə burada da göstərir. Bu isə təbii, çünki mifik görüşlərlə səsleşən bu qədim xalq bayramına politeizm dövrünün qədim inanclarının da qaynağı-qovuşması və bununla ilahiləşdirilməsi labüd proses idi.

müqəddəs gün kimi qələmə verilən Novruz bayramı bununla həm də dünyaya bəni-adəm övladının, yeni insanların bəxş olduğu mübarək gün kimi dünyəvi düşüncədə özünə yer alır. Elə bu mənada simvolik bir həqiqət də vardır. Belə ki, Novruz bayramının yaşı elə bəşəriyyətin yaşı qədər qədimdir. Ona görə ki, Novruzun bir bayram kimi bəşər təfəkkürü yaradıb, formalaşdırmışdırsa, demək, onun bir bayram kimi - mübarək gün kimi Adəm peyğəmbərin xəlx olduğu günə əlaqələndirilməsində də bir fəlsəfi məntiqi özünü göstərir. Yeni Adəm peyğəmbər - adəmlərin, bəni-insanların peyğəmbəri-bilicisi olub, yetkin təfəkkür sahibi olan bəşər nəslini özlüyündə simvollaşdırsa, deməli, bu yetkin şüur səviyyəsinə malik bəşər nəslinin də özü ilə bərabər Novruz kimi cahansümul əhəmiyyətli, bəşəri dəyərlər bir bayramı yaratması təbii idi və bu iki amilin üst-üstə düşməsi də, eyni günə təsadüf etməsi də təsadüf yox, elə məntiqi zərurətin məhsulu idi.

Tədqiqatçı Kəmalə Osmanovanın dedikləri bu məqamda öz yerinə düşür ki, "Novruzun əsasında əski xalq mərasimləri dayanır. Dünya xalqlarının bir çox mərasimləri də belədir. Onlardan bəzilərinə dini mahiyyət qazandırılır və beləliklə də əski mərasim mədəniyyəti ilə dini adətlər birləşmiş olur" (s.46).

Bax beləcə, əski mərasim mədəniyyəti olan Novruz bayramı da dini adətlərlə - dini dünyagörüşü ilə qovuşub, iç-içə girmiş və nəticədə dünyəvi dəyərlərlə dini dəyərlərin birliyi kimi xalqlar, millətlər, dinlər arasında dostluğun, həmrəyliyin ifadəsinə çevrilmişdir.

Doğrudan da, tədqiqatçı K. Osmanovanın xatırladığı kimi "Xristianlar və Musevilər 20-25 dekabrdan romalıların Günəşin dönümü kimi qeyd etdikləri əski "saturalı" bayramı, miladi təqvimin IV əsrində "Mövludi-İsa" bayramı kimi xri-

Ləzgilərin qədim çoxallahlıq dinində Yar həm də münbitlik tanrısıdır.

Bayramın azuqəsi hələ payızda məhsul yığımından dərhal sonra ayrılırdı. Hər ərzağın saxlanması üçün qab və xüsusi şərait olardı. Bəzi ərzaqlar "kandu"da (ərzaq saxlanan taxta qab, əsasən un üçün nəzərdə tutulur), taxta çəlləklərdə, bəzi ərzaqlar isə yerdə quyu qazılaraq "fur"da (taxıl, kartof qoyulmaq üçün qazılan yer), alma isə ayıdöşəyi döşənmiş zirzəmidə, qarpız, armud ot tayasının içində saxlanardı. Uzun müddət saxlanması mümkün olmayan meyvələr isə tündirdə xüsusi qablarında, "kalal"da (palçıqdan hazırlanan oval qab) qurudulardı. Məxsusi olaraq bahar bayramı üçün ayrılış ərzaqlar "kandu"larda (taxtadan hazırlanmış qab) saxlanar, ağzi suvanar, küplər "xurx"la (küpün ağzını bağlamaq üçün dəri parçası) möhkəm bağlanardı. Evdə hamı bilirdi ki, bunlar ancaq bahar bayramı ərəfəsində açılacaq.

Ehtiyat ətin xüsusi şəraitdə qurudulub "kaxaj" (qaxac) şəklində saxlanması üstün tutulardı" (bax: "Azərbaycan - Elmi iş" (aylıq beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal), №1

Əslində, burada bir təbii qanunauyğunluq da özünü göstərir. Belə ki, əski çağlarda insanların mifik görüşləri ilə dini inancları bir-birləri ilə qovuşmuş - sintez halında idi. Novruzun mahiyyətində münbitlik-tarınmasının dini-mifik səciyyə-də iştirakı bir-birlərinin inkar yox, tamamlayan, təsdiqləyən amillər kimi çıxış edirlər. Bu məsələ də Novruzun dini-tolerantlıq mücəssəməsi kimi özünü göstərməsini şərtləndirən hallardan hesab olunmalıdır.

O ki, qaldı ləzgilərdə bayram azuqəsinin hazırlamağa payız mövsümündən başlanması amilinə, bu fakt özü isə dolayısı ilə də olsa, Novruzun təkə bir fəsilə-yaz, bahar fəslə ilə məhdudlaşmadığını, Novruzun mövsümü sərhədlərinin payızı da, qışı da əhatə etdiyini göstərməkdədir. Bundan başqa, Novruz bayramına tədarük üçün görülən ərzağın saxlandığı qabın ləzgicə "kandu" adlanmasına, yaxud qurudulmuş ətin ləzgicə "kaxaj" (qaxac) adlanmasına, bu sözlər də qədim türk- Azərbaycan sözləri olub, Novruz bayramının özü kimi, Azərbaycan dilindən və mədəniyyətindən başqa xalqlara kompleks halında transformasiya olunmasını göstərir. Belə ki, Cəb-

rayıl rayonunun Dağ Tumas kəndindən olan yazıçı-publist Nazir Çerkezoğlunun "Gəyən düz" romanında da belə bir cümləyə rast gəlirik: "Kəndlilər əmək gününə düşən taxılı kəndlərə, çuvallara, bardanlara doldurub qışa ehtiyat gördürdülər". ("Xudafərin" qəzeti, № 3-4 (6765-6766). 21 mart 2016-cı il). Buradakı "kəndi" ifadəsi ilə ləzgicə işlənən "kandu" sözü, eləcə də ət qurusu olan "qaxac" sözü ilə "kaxaj" sözü eyni ifadələrin fonetik variantlarıdır. Bütün bu kimi dil faktları bir daha onu göstərir ki, mövsüm mərasimi olan Novruz adət-ənənələrimiz başqa xalqların həyatına, məişətinə daxil olduğu kimi digər onunla bağlı olan məişət avadanlıqlarımızın da adları tərcüməsiz-filansız həmin xalqların danışdığı dilinə daxil olmuşdur.

Professor Cəlal Qasımov Novruz bayramının dini baxışlarla qaynağı-qarışmasından danışaraq göstərir ki, "Qədim Novruz ritual-mifoloji kompleksi daha sonralar müxtəlif dinlərə nüfuz etmiş, fərqli dini-ideoloji baxışlara qarışmışdır. Belə hesab edirik ki, Novruz bayramı tarixən mövcud olduğu transmilli məkan-zaman sistemində, əsasən, bir çox əhəmiyyətli mifoloji-dini, dini-ideoloji baxışların, dünyagörüşü sistemlərinin içərisindən keçmişdir" (səh. 117).

Məsələyə bu cür geniş rəksədən baxan alim daha sonra fikirlərini teziz şəklinə salıb, ümumiləşdirmə aparmaqla, belə bir sistemə salır:

"Müasir dünyada kəmiyyət və məzmun göstəricilərinə görə son dərəcə zəngin semantik struktura malik olan Azərbaycan Novruz bayramının simvolikasını, atributlar sistemini aşağıdakı mifoloji, dini sistemlərdə və dini-mifoloji dünyagörüşlərində axtarmaq məqsədəuyğundur:

1. Şamanizmin (şamançılıq dini, şaman mifoloji təsvürlər sisteminin) nümunəsində əski türk mifoloji animistik dünyagörüşündə;

2. Əsas göstəricilər səviyyəsindən monoteist din səviyyəsinə qalxmış və Avropa tədqiqatçıların "tanrıçılıq" ("tenqrianstvo") adlandırdıqları dinin nümunəsində türk dini-milliy dünyagörüşündə;

3. Semantik mahiyyətinə görə politeizmə dayanan zərdüştiliyin nümunəsində əski Azərbaycan və İran ərazisində yaşayan etnosların qədim mifoloji-dini dünyagörüşündə;

4. Peyğəmbəri (vəhy daşıyıcısı) Musa (ə.) olan yəhudiliyin nümunəsində bu dini qəbul etmiş xəzər türklərinin dini-mifoloji dünyagörüşündə;

5. Peyğəmbəri (vəhy daşıyıcısı) İsa (ə.) olan xristian dininin nümunəsində bu dini qəbul etmiş türk xalqlarının dünyagörüşündə;

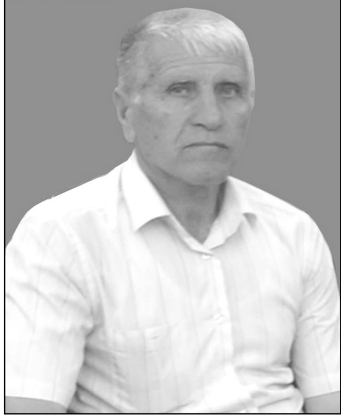
6. Peyğəmbəri (vəhy daşıyıcısı) Məhəmməd (s.) olan İslam dininin nümunəsində Azərbaycan və başqa müsəlman türk xalqlarının dini dünyagörüşündə" (səh. 118).

Görkəmli alim Cəlal Qasımovun bu müddəalarının da bir daha açıq şəkildə Novruz bayramının dini tolerantlıq örnəyi olduğu aydın görünür. Əlbəttə, bu tolerantlıq Novruz bayramının bəşəri məzmunu kəsb edən yüksək mədəni ölçüləri özündə daşması ilə əlaqəlidir.

DÜNYA BİR PƏNCƏRƏDİ

(ELEGİYA)

Deyərlər insanlar doğulduğu təbiətə çox bənzəyir. Təbiətin gözəlliyi, sərtliyi, həlimliyi o insanın xarakterində əks olunur.

Mənim Yusiflə olan yoldaşlığımın, sonralar dostluğumuzun tarixi 40 ildən çox idi. Tale elə gətirmişdi ki, fasilələrlə bu uzun illəri bir yerdə işlədik.

Sara ana hələ Cavidin yeniyyət-mə çağında onu sevrək "Cavid əfəndi" deyər çağırırdı. Bu gün o, Cavidin vətəni ailə üzvlərinə bildirdi.

Zaman ömrün sirdaşı, Dünya, ağart yon daşımı, Neylim, dərd qatdı başımı, Dərman gəlmədi, gəlmədi!

Qarğanmışam, qurban olum, Dərd ağlayır sağım, solum, Tapılmadı xilas yolum, Fərman gəlmədi, gəlmədi!

Əlvida, Yusif müəllim, əlvida, əziz dost, ruhun şad olsun!

Mirzə Mirimli, şair, tarix müəllimi

Bir Leyla müəllimə var idi bu dünyada: İbrahimqızı Leyla Hüseynova. Həmişə imzasının əvvəlində atasının, sonra isə öz adını yazardı.

Avqust ayının isti günlərində Bakı şəhərində əhali istidən çox əziyyət çəkirdi. Ona görə də hər kəs imkanı daxilində səhərdən uzaqlaşmaq rayonlarına istirahətə gedirdi.

Havanın isti, soyuq olmasına baxmayaraq Azərbaycan adlanan bu məmləkətin hər guşəsi gözəldir.

Sara ana xeyli müddət idi ki, xəstə idi. Onun bacısıoğlu Cavid xalasının vəziyyətindən xəbərdar idi.

Sara ana 12 yaşlı nəvəsi Fatehi də özü ilə aparmağı qərara alıb Qəbələ şəhərinə yola düşdü.

Aytac elə bu il imtahan verib Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olub. Özü də yüksək balla. Sara ana təhsili, elmi, biliyi sevən xanım idi.

Taksi maşını Bakıdan uzaqlaşdıqca ruh oxşayan sərין hava bu maşında əyləşən sərnəşinlərə xoş gəlirdi.

Bu xanım Qarabağlı qızı idi. 1993-cü ildə öz yurdundan, elindən, evindən didərgin düşmüşdü.

Qarabağın bağı var, Bağında yarpağı var. 23 ildir Qarabağa həsrətlik, Qarabağda yağı var.

Uzun illər idi vətəninə, yurduna həsrət qalan Sara ana bu bayatını tez-tez dilinə getirirdi.

Qərbi Azərbaycan deyiləndə Azərbaycanın bir hissəsini Azərbaycanı ayrılıb Ermənistan Sovet Sosialist Respublikası yaradan keçmiş sovet hökuməti 1920-ci ildə Qərbi Azərbaycan torpağında ermənilərə

Mənəviyyat daşıyıcısı idi Leyla müəllimə

etdirdi. Sonradan yenidən doğulduğu Cəbrayıl rayonuna - Çaxırlı kəndinə gəlmiş orada, Maralyanda müəllim işlədiyi dövrlərdə də o, əsl xalq müəllimi kimi mənəvi dəyərlərimizin daşıyıcısı olmaqla həm də onu doğma şagirdlərinə aşılayan oldu.

1993-cü ildə isə əldən-obadan qaçqın-köçkün düşəndən sonra da cəbrayılı saflığını, namuslu həyat tərziyi qətiyyətlə, inamla qoruyub yaşatdı, özü canlı şəkildə cəmiyyətimizə əsl bir örnək oldu.

Mənim İbrahimqızı Leyla xanumla doğmalarımla bir səbəbi də elə ondakı alicənablıq duyğularını, vətənə, torpağa, xalqımıza qarşı olan sonsuz sevgisini, insanlara, hadisələrə qarşı həssaslığını, duyğusalılığını görüb müşahidə etməyəm.

zularından da açıq-aşkar şəkildə gör-sənirdi. Qəzətimizə göndərdiyi iri-həcmli yazısını oxuyanda Leyla müəlliməni şəxsən tanıyırdım (bəlkə də müəllimlər arasında görmüşdüm, amma ünsiyyətimiz olmamışdı).

İnsanlara qarşı çox diqqətli olan Leyla müəllimə mənə də "Qiy-mətləndirilməyən sevgi" adlı bir hekayə həsr etmişdi.

Yada düşər cənnət diyar

rin xeyrinə Ermənistan deyilən bir dövlət yaratmışdı. O zaman dünyanın bir çox vilayətlərindən qovulmuş erməniləri həmin bu Azərbaycan torpağında yaradılmış Ermənistan adlı dövlətdə məskunlaşdırılmışlar.

Sara ana hələ Cavidin yeniyyət-mə çağında onu sevrək "Cavid əfəndi" deyər çağırırdı. Bu gün o, Cavidin vətəni ailə üzvlərinə bildirdi. Evdə, ailədə razılıq oldu ki, Sara ana Cavidin təklifinə əsasən Qəbələ şəhərinə istirahətə getsin.

Bir də Bazarçay deyilən azərbaycanlılar yaşayan qəsbədən üzüyüxarı çaş boyunca getdikdə meşənin dərin, sıx yerində dağın zirvəsindən axıb süzülə-süzülə üzünə düşən bulaqda sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın .

Sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın . Bu bulağın suyu o qədər şəffaf idi ki, insan bu şəffaflığa baxdıqca baxmaq istəyirdi.

Qarabağ bağım ola, Bostanım, tağım ola. Yaşadıqca vətənim, Ölsəm torpağım ola.

Sara ananın xəyalı yenə Qərbi Azərbaycana yönəlmişdi. Bütün Qafqazda ən gözəl şəhər olan Gorus şəhəri xəyalında canlandı.

Sara ana. Maşın Ağsu bölgəsinin enişli-yoxuşlu dolaqları ilə irəlilədikcə yadına Qərbi Azərbaycanda olan "Əyri Qar" deyilən hündür dağın zirvəsinə qalmaq üçün açılan səkkiz aşırımlı dolaqlar düşdü.

Bu suala sürücü cavab verməyə macal tapınca Sara ana yenə Qərbi Azərbaycana xəyalən səyahət etdi.

Bir də Bazarçay deyilən azərbaycanlılar yaşayan qəsbədən üzüyüxarı çaş boyunca getdikdə meşənin dərin, sıx yerində dağın zirvəsindən axıb süzülə-süzülə üzünə düşən bulaqda sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın .

Sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın . Bu bulağın suyu o qədər şəffaf idi ki, insan bu şəffaflığa baxdıqca baxmaq istəyirdi.

Sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın . Bu bulağın suyu o qədər şəffaf idi ki, insan bu şəffaflığa baxdıqca baxmaq istəyirdi.

Sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın . Bu bulağın suyu o qədər şəffaf idi ki, insan bu şəffaflığa baxdıqca baxmaq istəyirdi.

Sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın . Bu bulağın suyu o qədər şəffaf idi ki, insan bu şəffaflığa baxdıqca baxmaq istəyirdi.

Sarıya sarı, mürəbbətə bənzər sülalə Saranın . Bu bulağın suyu o qədər şəffaf idi ki, insan bu şəffaflığa baxdıqca baxmaq istəyirdi.

oxucular zəng edib adıçəkilən hekayədə mənim həyatımdan bəhs açdığını deyirdilər.

Bəli, Leyla xanım təkcə mənə yox, yaxından tanıyıb-bildiği insanların hamısına qarşı belə can yandıran idi, bu, onun bütün yazılarında özünü əks etdirirdi.

Yüksək mənəviyyat sahibi olan İbrahimqızı Leylaya Allahdan qəniquəni rəhmət diləyirəm və mənəvi dəyərlərimizə olan ulvi baxışların ifadəsi kimi - mənəvi dəyərlərə yüksək ehtiram işığında qələmə alınmış o yazıların birini bu sayımızda verirəm.

Şakir Əliqoğlu

huna elə bil layla çaldı.

Uyma hər zülfü qara sevgili canana, könül, Bu vəfasızlar edər səni divanə, könül. Mümkün olduqca çalış yanmayasan eşq oduna, Şəmdən gör nə çəkir hər gecə pərvanə, könül.

Muğamın ecazar səsi maşında oturan şirvanlı qızı - 16 yaşlı, ali məktəbə yenəcə qəbul olunmuş Aytacı da sehirləmişdi.

Sara ana bu sözdən alındı: - Nece bəyəm, indi deyirsiniz ki, siz bu ürəklərə od salan, köüllərə layla çalan muğamı heç sevmirsiniz? -deyər sual verdi.

Qadın: - Yox, niyə ki, bizlər də muğamı xoşlayırıq. Lakin sizlər kimi bu musiqinin vurğunu deyilik.

Sara ana: - Xanım, gerek biləsiniz ki, muğam musiqi aləminin şahliq tacidir. İndi dünyanın çox yerində çox millətlər arasında yalnız Azərbaycan xalqına məxsus olan muğam insanlar arasında maraqla dinlənir, - dedi?

Sara ananın qətiyyətlə dediyi bu cümlə Aytacın anası:

Əlbəttə, bu belədir, - deməyə məcbur etdi.

Bu anda Səxavət Məmmədovun füsunkar səsinə Azərbaycan xalq mahnısı "Qara gile" səslənirdi. Səslənirdi yox e... e... Adamin üreyini dirigözlü soyurdu...

Təbrizin küçələri dolanbadolan, Qara Gile...

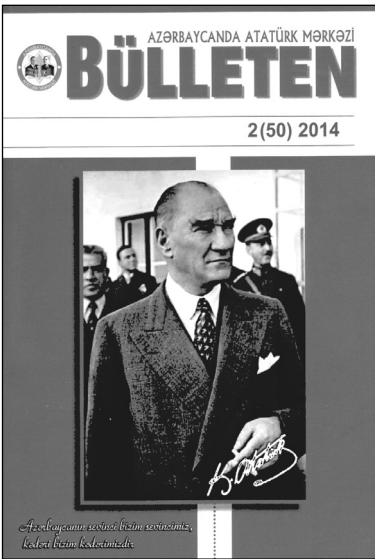
Sara ananın gözləri önündə torpağının 20%-nin yağı düşmədən tərəfindən işğal olunmuş İndki Azərbaycan torpağı canlandı.

Hələ şəhərsalma bir elm kimi formalaşmadığı bir zamanda salınmış Təbriz şəhəri indinin özündə də göz oxşayır.

Qəbələ ərazisində qalın meşə örtüyünə bürünmüş dağlar Sara anaya xoş gəldi. Yadına yollar boyu irigövdəli, qollu-budaqlı qoz ağacları sıralanmış, yalçın qayaları, uca zirvələri, dərin dərələri ilə can dərmanı, şəfa ocağı olan "İstisu" sanatoriyası ilə cənnəti xatırladan Kəlbəcər dağları düşdü.

25.09.2016

İbrahimqızı Leyla, yazıçı-publisist, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Türkiyədə və Azərbaycanın bir sıra regionlarında Çələbilərlə bağlı yer adları və soyadlar vardır. Hətta Yevlaxda - Xaldanda milliyətə türk olan Çələbi soyadı daşıyan ailə də yaşayır. Cəbrayıl rayonunda da 1937-ci il repressiyası nəticəsində dağılıb viran qalmış 300 evlik Çələbilər kəndi mövcud olub. Eyni zamanda Çələbilər nəslinin nümayəndələri bu ərazilərdə - Zəngəzurda, Qarabağda camaatın and-güman yeri olub, övliya, pir kimi tanınır-sevilir, ziyarət edilir.

Oxucularımız üçün, həmçinin bu sahə ilə maraqlananlar üçün də, tədqiqatçılar üçün də maraq doğuracağını düşünüb, Gürcüstan Respublikasında mövcud olan çələbilər qəbiristanlığı, eləcə də çələbi obası və kəndləri barədə məlumatı özündə daşıyan aşağıdakı yazını olduğu kimi veririk.

Şakir Əlifoğlu

Borçalıda 200 ildən çox yaşı olan tarixi məzarlıq məhv olmaq təhlükəsi ilə üzləşib

Gürcüstanda azərbaycanlıların kompakt yaşadığı Marneuli rayonunun Lejbəddin kəndi yaxınlığında, Ehram çayının sol sahilindəki Damğaçı düzündə yerləşən və yaşı 1790-cı ildən hesablanan, Borçalı tarixini özündə əks etdirən qədim Çələbilər qəbiristanlığı bərhad vəziyyətdədir.

Məlumatla görə, dövlət tərəfindən tarixi-mədəni abidə kimi qeydə alınmayan məzarlığa hələ də hasar çəkilməyib.

Ərəb əlifbası ilə fars, türk, Azərbaycan dillərində yazılan və tuf daşından olan qəbirlər artıq əyilib və məzarlıq öz tarixi simasını tamamilə itirməkdədir. Məzarlıqda olan daşların yazılarını ilk dəfə Azərbaycan alimi Məşədixanım Nemətova və Lejbəddin kəndinin mollası, 90 yaşlı Abdulla Qədir oğlu oxuyub. Filologiya elmləri doktoru Şurəddin Məmmədli APA-ya bildirib ki, başdaşı epitafiyaları oxunmaz hala düşüb: "Bu qəbiristanlığın 200 ildən çox yaşı var. Burada dəfn olunanlar Borçalının Dəmirçihasanlı, Sətli, Nəzərli camaatlarından, sultan nəslinin adamlarıdır".

Məlumatla görə, Borçalıda XVI yüzilin sonu - XVII yüzilin ortalarında Borçalı-Loru xanlıqı, Dəmirçihasanlı, Baydar sultanlıqları olub. 1677-ci ilin tarixi qaynaqlarında Borçalıda Çələbi obası qeydə alınıb. XVIII yüzilin əvvəllərində yaradılan Vaxuştinin coğrafi xəritəsində, gürcü dilində olan "Dəstur-ül-əməl" adlı sənəddə Alget çayı boyunda Çələbili

obasının adı var. 1728-ci ildə Osmanlıların tərtib etdiyi "Tiflis əyalətinin müfəssəl dəftəri"ndə Baydar nahiyəsində iki Çələbi kəndi qeydə alınıb. 1869-cu ildə isə bu kəndlərin sayı 10-dan çox olub. Qafqaz Arxeoqrafiya Komissiyasının Aktlarında (cild 6, hissə 2) da Dəmirçihasanlı sultanlığı barədə maraqlı məlumatlar var.

Şurəddin Məmmədli Çələbilər qəbiristanlığı barədə Gürcüstan Mərkəzi Arxivində əhəmiyyətli materialların (fondlar 226, 1448) olduğunu bildirib: "Çələbi qəbiristanlığı həqiqətən keşməkeşli tariximizin zəngin bir parçasıdır. Oradakı epitafiya yazıları daha ciddi, daha yaxşı oxunmalı, şərh olunmalıdır. Qaşmuğanlı qəbiristanlığındakı Borçalı xanı Məhəmməd xanın, Borçalı qoşun sərdarı Kazım xanın, Araplı kəndində Borçalı vəkil Əmircan oğlu Hacının hərimlərinin (məqbərələrinin), qəbir daşlarının üzünü oxuyub aydınlaşdırmağa ehtiyac var. Bu, ən azı qan yaddaşımızın gözünü açaraq tariximizi gələcək nəsillərə çatdırmaq üçün lazımdır. Bu xeyirxah işi davam etdirmək hər birimizin müqəddəs vəzifəsidir".

Nizami Məmmədzadə
Gürcüstan

"Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi"nin
Bülleteni. №2 (50).2014. səh. 79-80

Dövlət qulluqçularının sayı və əmək haqqı haqqında

2017-ci il yanvarın 1-nə Cəbrayıl rayonu üzrə dövlət qulluqçularının sayı 157 nəfər olmuş və onların 14,7 faizini qadınlar təşkil etmişdir. Dövlət qulluqçularının 91,1 faizi 4-7-ci təsnifatları üzrə və 8,9 faizi dövlət qulluğunun yardımçı vəzifələrində işləmişdir. Rayon üzrə ümumi dövlət qulluqçularından 155-nin ixtisas dərəcəsi var.

Dövlət qulluqçularının 4,4 faizi 1 ilə qədər, 31,2 faizi 1 ildən 5 ilə qədər, 15,3 faizi 5 ildən 10 ilə qədər, 9,6 faizi 10 ildən 15 ilə qədər, 39,5 faizi isə 15 il və daha çox qulluq stajına malikdir. Dövlət qulluqçularının yaş qrupları üzrə bölgüsü aşağıdakı kimi xarakterizə olunur: 30 yaşa qədər olanlar 14,0 faiz, 30-34 yaşda 15,3 faiz, 35-44 yaşda 17,8

faiz, 45-54 yaşda 21,0 faiz, 55-62 yaşda 26,2 faiz, 63 və yuxarı yaşda olan dövlət qulluqçularının ümumi sayının 5,7 faizini təşkil etmişdir. İşləyənlərin 38,9 faizi 35-54 yaşlarında olanlardır. 4-7-ci təsnifatlar üzrə inzibati vəzifələrdə çalışanların 1,9 faizini yerli icra başçısının müavinləri, 22,3 faizini şöbə müdirləri, 17,8 faizini şöbə müdirinin müavinləri, 5,7 faizini sektor müdirləri, 24,8 faizini baş məsləhətçilər, 1,9 faizini böyük məsləhətçilər, 10,2 faizini aparıcı məsləhətçilər və 6,4 faizini məsləhətçilər təşkil etmişdir. Dövlət qulluqçularının orta aylıq əmək haqqı 2016-cı ildə 520,3 manat təşkil etmişdir.

S.Süleymanov,
Rayon Statistika İdarəsinin rəisi

Cəbrayıl rayon prokurorunun 2017-ci ilin 2-ci rübündə yaşayış yerləri üzrə vətəndaşların qəbul vaxtları

S/S	Yaşayış yerinin adı və qəbul yeri	Qəbul vaxtı	Qəbulu keçirən şəxs
1.	Beyləqan rayonu Milabad kəndində yerləşən Cəbrayıl rayonu Dağtumas kənd tam orta məktəbinin fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina	14.04.2017-ci il Saat: 14:00	Prokuror Maarif Hüseynov
2.	Biləsuvar rayonu ərazisində məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı 1 saylı qəsəbə.	21.04.2017-ci il Saat: 15:00	Prokuror Maarif Hüseynov
3.	Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, E.Mehdiyev küçəsində yerləşən Cəbrayıl rayonu 25 saylı tam orta məktəbinin fəaliyyət göstərdiyi inzibati bina	06.05.2017-ci il Saat: 11:00	Prokuror Maarif Hüseynov
4.	Şabran rayonu Qarabağlar məcburi köçkün qəsəbəsi	20.05.2017-ci il Saat: 11:00	Prokuror Maarif Hüseynov
5.	Biləsuvar rayonu ərazisində məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı 2 saylı qəsəbə.	16.06.2017-ci il Saat: 15:00	Prokuror Maarif Hüseynov

Elegiyadan doğulan şəhadətnamələr

17. Səninlə ilk dəfə getdiyimiz İçərişəhərin dar küçəsini buldozerin qabağına verib qazıyıb-tökürdülər. Ürəyimdəki səninlə bağlı həzin, nisgilli xatirələrimin ünvanı olan bu məkanı dağıdıb sökməklə elə bil könül dünyamı pəşum edirdilər. Sən də beləcə qəlbimi didib parçaladın, könlüm evinin içinə girib ələk-vələk elədin. Amma bununla nə İçərişəhərin qədim tarixini, nə burada uyuyan xatirələri tamamilə silib atmaq olmaz, nə də ki, sən özünü mənim qəlb evimdən çıxarıb eşiyə ata bilməzsən. Elə könlümdəsen ki, könlümdəsen. Yerini heç nə ilə əvəz etmək olmaz...

18. Şeytanlar taleyimlə oyun oynadılar. Elə əməl-fəl, elə tilsim-cadu etdilər ki, tövbə-əstəğfurrullah, Allah da bu oyuna şahmat taxtasında şah mat olan kimi matı-qtu quruyub mat qaldı.

Ancaq şeytanların qələbəsi müvəqqəti olur. Allahın bir adı da Qəhhardır - yeni qəhr edən. Görmürsənmi Türkiyənin televiziya kanallarında tez-tez "Allah kahr (qəhr) etsin" ifadəsi işlədilir. Mənim Allahım da şeytanları qəhr edib cəzalandıracaq və sonda qələbə mənim olacaqdır. Çünki şeytanlardan fərqli olaraq Allahın bəxş etdiyi (qələbə) daimi olur...

19. Günəş batır, səhərdən yenidən zühur edir -yeni dirilir, ölmür. Amma bəlkə də günəş batırkən ölür və səhər o günəşin yerinə bir başqa birisi dünyanı səyahətə çıxır. Hər gün bir yeni günəş özünün bir günlük ömrünü başa vurub ölür (qürub edir).

Beləcə, dünyaya-bəşəriyyətə bir günlük şərəfli xidmət missiyasını yerinə yetirmiş olur. Bəli,necə ki, insan ömründə "ötən günə gün çatmaz, çalasan günü günə" deyildiyi kimi, hər ötən günü də ömrümdən bir daha geri döndərib-zaman baxımından -təzədən həmin günü yaşamaq olmaz, eləcə də günəş də gün sözüündən olmaqla (günəş-günün eşi, günün dostu, sirdaşı olmaqla) bir günlük ömür müddətini başa vurub yaşayır. Necə ki, hər axşam bir şam yandırırısan, yanıb qurtarır, səhər bir yenisini yandırırısan, o cür də hər günün öz günü (yanan günəşi) dünya üçün yanıb işıq saçır və beləcə yanıb ömrünü başa vurmaqla səhərdən yerini başqa günə (günəşə) təhvil verir.

Əlbəttə, bu dediklərim təbiət hadisəsinə baxış bucağı altında bir fantaziya olsa da, amma hər halda sosioloji yöndən yanaşanda bir həqiqəti ifadə edir. Çünki bir sutkagün ərzində hər gün bir yeni gün (günəşi) öldürüb, səhərisi başqa bir günü-təkrarlanmayacaq - geri dönməyəcək bir günü (ömür-gün zamanını) yaşayırsan. Bu baxımdan da ömrümdən ötən hər gün-hər doğub batan günəş insanlara bir gün boyu (bir günəş boyu) ömrü yaşayıb qurtardığımızı bir işaredir. Ötüb keçən günün-yanıb-sönen günəş ömrünün bir daha insan ömrünə-yaddaşına təkrarən olduğu kimi eynən gəlməyəcəyi,yaşanmayacağı gün kimi aydın bir həqiqətdir!

Şakir Əlifoğlu

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

İsmayılova Feyzə Əyyub qızı
Əhmədova Gülbəniz Mübarək qızı
Quliyev İbrahim Yaqub oğlu
Verdiyev Məhəmməd Allahyar oğlu
Məmmədov İsmayıl Rauf oğlu
Bayramova Vəzifə Arşad qızı
Qasimov Qadir Məmməd xan oğlu
Quliyeva Fatma Həmid qızı
İbrahimova Fitat İbiş qızı
Sədetquliyeva Ofelya Qardaş xan qızı
Həsənova Məleykə Mürsəl qızı

Abdüləzimov Hafiz Cəmil oğlu
Vəliyeva Anas Məhiyəddin qızı
İsmayılov Nizam Qulam oğlu
Həmzəyeva Narxanım Adil qızı
Atakişiyev Nurlan Azər qızı
Mehdixanov Qədir İsmayıl oğlu
Mustafayeva Samaya Yusif qızının
vəfatlarından kədərli vəziyyətlərini bildirir və ailə üzvlərinə dərin hüzn-lə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Baş redaktor:
Şakir Əlif oğlu
ALBALIYEV

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınıb.
H/h:55233080000
kod: 200888
VÖEN: 9900003611
M/h: 013010001031
Kapitalbankın Cəbrayıl filialı
VÖEN: 8200035441
Ünvan: AZ 1037, Bakı şəh.,
Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə
"Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: (051) 441-15-82

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Materiallardakı faktların doğruluğuna müəlliflər cavabdehdir.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Açıq Səma" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib.
albaliyevshakir@rambler.ru
Sifariş №: 804
Tiraj: 1000